

Vergadering:	DB
Datum:	16 januari 2014
Onderwerp:	Communicatiestrategie Sociaal Domein
Bijlage bij agendapunt:	5
Steller:	Diverse leden werkgroep
Verantwoordelijk DB lid:	Corrie Noom
Openbaar:	Nee

Inleiding

In de DB vergadering van 26 september heeft het DB opdracht gegeven een communicatiestrategie voor de 3D's te ontwikkelen.

Daartoe is een werkgroep gevormd met als vaste leden specialisten en generalisten uit diverse gemeenten:

- Marion Wester, strategisch adviseur Haarlemmermeer
- Annemarieke van der Meij, bestuursadviseur Public Affairs, Almere
- Suzanne Baks, communicatie adviseur en woordvoerder Nijmegen
- Matthijs van de Schaft, Manager cluster Communicatie en Externe Betrekkingen, Haarlemmermeer
- Frieda Both, secretaris Sociale Pijler G32
- Herman Swen, algemeen adviseur G32
- Jan Arts, ambtelijk secretaris G32

De werkgroep is 4x bij elkaar geweest.

De werkgroep heeft in een eerdere notitie al geconstateerd dat communicatie en lobby nauw samenhangen. Daarom worden lobby- en communicatieactiviteiten in bijgaande actielijst aan elkaar gekoppeld. Om de beeldvorming van gemeenten in de 3D trajecten te beïnvloeden stelt de werkgroep communicatie G32-sociale pijler voor om gemeenten te bewegen tot actieve communicatie over de transitie. De aanpak die de werkgroep voorstaat is gericht op het faciliteren van gemeenten om deze actieve communicatie op te pakken. Daarnaast zoekt de werkgroep naar burgemeesters en wethouders die als boegbeeld voor de decentralisaties in de landelijke media willen opereren.

Voor een effectieve lobby en verbetering van de beeldvorming op de langere termijn is het van belang ons meer op het maatschappelijk middenveld te richten. Op de korte termijn (eerste kwartaal 2014) is het van belang dat dossiertrekkers wekelijks met elkaar afstemmen en ook met VNG en G4 uiteraard. Het is nodig om juist in deze cruciale maanden extra lobby- en communicatie capaciteit aan de dossiers te kunnen toevoegen.

De voorgestelde aanpak speelt in op de dynamiek van het onderwerp. Geen klassiek communicatie- annex lobbyplan, maar inzetten op het faciliteren van de G32 gemeenten, het verbinden van netwerken en het snel schakelen tussen inhoudelijk adviseurs, communicatieadviseurs en lobbyisten.

Belangrijk instrument is een communicatietekst (communicatielijngenoemd) die door alle participanten als vertrekpunt wordt genomen. (zie bijlage)

Om de hierna voorgestelde activiteiten mbt communicatie en participatie 'tot leven te wekken' worden de volgende netwerken hierop geactiveerd:

- Netwerk hoofden communicatie 100.000+ gemeenten
- Netwerk beleidsspecialisten 3D (sociale pijler)
- Netwerk coördinatoren G32

Lobby- en communicatiestrategie actielijst

2.a. Korte termijn: eerste kwartaal 2014

Doelen:

- Beeldvorming beïnvloeden: voorbereiding steden op nieuwe verantwoordelijkheden
- Beïnvloeding wetgevingstrajecten (Jeugd Eerste Kamer, Participatiewet, WWB maatregelen, Langdurige Zorg en nieuwe Wmo Tweede Kamer)

Vorbereiding lobby decentralisatiedossiers:

- 3D's i.h.a.:
 - Goede voorbeelden en best-practices verzamelen
 - Bestuurders benaderen die in de komende tijd als boegbeeld willen/kunnen functioneren
 - Actualiteit volgen en wekelijks met dossiertrekkers G32 afstemmen of de lobby- en communicatiestrategie bijgesteld moet worden. Daarnaast afstemming met VNG en G4.
- Dossier: Participatiewet en WWB maatregelen:
 - Samen met de G4 en VNG lobbyactiviteiten voorbereiden en uitvoeren gericht op de Tweede Kamer
 - Standpunten G32, G4 en VNG afzetten tegen de belangen van de voor ons belangrijke branche- en cliëntenorganisaties. Waar zit het gezamenlijke belang en wat is er nodig om als alliantie te kunnen optrekken richting de woordvoerders SZW van de Tweede Kamer.
Voor ons belangrijke brancheorganisaties zijn voor dit dossier:
FNV/AbvaKabo, VNO NCW, Divosa, Cedris, CG-Raad, Vereniging Arbeidsgehandicapten (Wajongers Centraal), Landelijke cliëntenraad, Platform GGZ, Vereniging Mobility
 - In aanloop naar de plenaire behandeling gesprekken regelen van bestuurders met woordvoerders SZW
 - Belangrijke momenten: 13 januari 2014 hoorzitting Participatiewet, 15 januari 2014 procedurevergadering SZW (afspraken maken over behandeling Participatiewet), januari 2014 derde termijn Algemeen Overleg over de WWB maatregelen, eerste kwartaal 2014 plenaire behandeling Participatiewet en WWB maatregelen (datum nog niet bekend)
- Dossier: Langdurige Zorg en nieuwe Wmo

- Samen met de G4, VNG en bureau Zunderdorp? lobbyactiviteiten voorbereiden en uitvoeren gericht op de Tweede Kamer
- Standpunten G32, G4 en VNG afzetten tegen de belangen van de voor ons belangrijke branche- en cliëntenorganisaties. Waar zit het gezamenlijke belang en wat is er nodig om als alliantie te kunnen optrekken richting de woordvoerders VWS van de Tweede Kamer.
Voor ons belangrijke brancheorganisaties zijn voor dit dossier: NPCF en CG-Raad (definiëring klantgroepen, wanneer Zvw en wanneer Wmo), ZN (borgen samenwerking met zorgverzekeraars), Verplegenden en verzorgende Nederland en LHV (duidelijke afspraken over positie en rol wijkverpleegkundige en huisarts)
- Belangrijke momenten: eerste kwartaal 2014 plenaire behandeling Participatiewet en WWB maatregelen (datum nog niet bekend)

- Dossier: Jeugd
 - Samen met de G4, VNG en bureau Zunderdorp lobbyactiviteiten voorbereiden en uitvoeren gericht op de Eerste Kamer. Vooral ook gericht op de leden van de PvdA en D66 Senaatsfractie om een tegenwicht te bieden aan de GGZ lobby.
 - Position paper of brief opstellen met als doel om de PvdA en D66 senatoren te informeren over vanuit welke uitgangspunten dit wetgevingstraject in gang is gezet. Terug naar de basis!
 - Bestuurders hun partijgenoten in de Eerste Kamer laten benaderen om bovenstaande uitgangspunten onder hun aandacht te brengen

 - Belangrijke momenten:

Eerste Kamer: commissievergadering over Jeugdwet op 14 januari 2014, plenaire behandeling eerste kwartaal 2014 (datum nog niet bekend).

Tweede Kamer: procedurevergadering VWS op 15 januari 2014 worden afspraken gemaakt over de behandeling in de commissie van:
 - de brief van Van Rijn over financiële duidelijkheid voor gemeenten inzake overheveling budget jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering (komt een AO over stelselherziening transitie Jeugdzorg, datum nog niet bekend)
 - de brief van Van Rijn over de fusie en privatisering van rijksinstellingen gesloten jeugdzorg.
 - de brief van Van Rijn: kabinetsreactie op de uitspraak van de Raad van de Rechtspraak inzake de Jeugdwet
 - de brief van Van Rijn: over waarborg tegen ongeschikte pleegouders

 - Idee is om deze brieven te agenderen voor een tzt te houden Algemeen Overleg over de stelselherziening in de Jeugdzorg

Communicatie activiteiten:

1. aanbieden van communicatie tools om lokaal/regionaal/landelijk het 3D verhaal te vertellen (en hen aansporen deze verhalen te delen)
2. Benutten van huidige 'best practices' door deze op de juiste momenten in het besluitvormingsproces actief uit te dragen (onder regie van communicatie werkgroep G32)

Ad. 1:

Acties van afzonderlijke gemeenten worden vanaf nu als volgt gestimuleerd/ gefaciliteerd:

- Communicatielijnen in publieksvriendelijke tekst beschikbaar
- Overzicht markante momenten in het besluitvormingsproces
- Krachtveldanalyse en lobby-plan beschikbaar.
- Aanbod tekstschrijvers tbv opiniestukken

Ad.2:

- 'Best practices' worden geïnventariseerd en geplaatst op de sites van VNG en G32
- Inventarisatie 'zegsliden' gemeenten (bestuurders, projectleiders) (document bijvoegen)
- Netwerk van beleidsspecialisten en lobbyist houdt wekelijks de ontwikkelingen per dossier bij. Als er kansen zijn of initiatieven genomen kunnen worden, zullen zij gemeenten attenderen.

2.b. Lange termijn: geheel 2014

Doelen:

- Beeldvorming beïnvloeden: voorbereiding en implementatie van de stelselherziening
- Communicatie naar de burgers (inwoners en bestaande cliënten) van de steden: wat gaat er veranderen en bij wie en waar moet de burger en/of cliënt voor wat zijn?
- Alliantievorming met stakeholders, ook op landelijk niveau: hoe werken we samen? Waar liggen gezamenlijke belangen en waar vullen we elkaar aan?

Communicatie activiteiten:

- Leren van elkaar als het gaat om communicatie richting de burger: goede voorbeelden en best-practices met elkaar delen en hiervoor ook contact zoeken met branche- en cliëntenorganisaties. Aan welke informatie heeft de burger en de bestaande cliënt behoefte?

Lobby- en communicatie activiteiten bestuurders G32-Stedennetwerk:

- Zoeken naar de gezamenlijke belangen van de steden en de

- brancheorganisaties en deze in de media uitdragen
- Goede voorbeelden en best practices delen met burgers, belangrijke stakeholders en gemeenten

Communicatielijn

Versie 7 – 14012014

Transitie Sociaal Domein: gemeenten nemen verantwoordelijkheid voor ondersteuning en zorg

Gemeenten zien dat de vraag van inwoners naar zorg en ondersteuning toeneemt. Dat komt doordat mensen ouder worden en langer zelfstandig willen blijven wonen. Vanaf 2015 krijgen gemeenten meer verantwoordelijkheden in de zorg en ondersteuning van inwoners. Het gaat dan om werk en inkomen, de zorg voor jeugd en gezin, mede in relatie tot passend onderwijs, de zorg en ondersteuning aan ouderen, chronisch zieken en gehandicapten. De verantwoordelijkheden komen van het rijk en de provincie naar de gemeente. Gemeenten worden daardoor verantwoordelijk voor vrijwel de hele maatschappelijke ondersteuning van de inwoners. Het raakt alle leefgebieden; jong of oud, rijk of arm, gezond of hulpbehoevend, voor alle inwoners in Nederland gaat er wat veranderen.

Wat gaat er veranderen?

De zorg, ondersteuning, opvang en begeleiding van mensen in een kwetsbare positie wordt anders georganiseerd. Alles is erop gericht dat mensen op hun niveau en naar draagkracht mee kunnen doen in de samenleving.

De vanzelfsprekendheid van professionele zorg en ondersteuning verdwijnt. Informele hulp vanuit de eigen omgeving wordt belangrijker. Hulp- en dienstverlening start voortaan bij de vraag wat inwoners zelf kunnen. Niet meer bij wat zij niet meer kunnen of waar zij 'recht' op hebben. Professionals in de zorg krijgen meer zeggenschap en ruimte om ervoor te zorgen dat de juiste hulp op het juiste moment wordt geboden én om cliënten te helpen zélf het leven op de rit te krijgen. Geen 'standaardoplossingen' meer aanbieden vanuit één organisatie, maar in gesprek met een cliënt over maatwerk.

Gemeenten gaan straks zorgen dat voorzieningen goed georganiseerd zijn: samenhangend, laagdrempelig en dichtbij. De wet- en regelgeving moet er voor

zorgen dat gemeenten voldoende bevoegdheden, middelen en instrumenten krijgen om dit voor hun burgers goed te kunnen regelen.

Waarom?

Er is in Nederland een ingewikkeld systeem ontstaan voor zorg en ondersteuning. Veel verschillende loketten, verschillende hulpverleners en ingewikkelde financieringsstromen. De afgelopen jaren zijn de kosten van ondersteuning en zorg sterk gestegen; door bureaucratie, versnippering in financiering en in het zorgaanbod. Er was steeds een grote nadruk op specialistisch behandelen. Voor preventie was veel minder aandacht. We willen toe naar zorg en ondersteuning met kwaliteit en dichtbij degene die het nodig heeft, met minder hulpverleners. Overlappingen in de zorg moeten voorkomen worden. Er moet een einde komen aan het woud van regels en organisaties. De gemeente organiseert vanaf 2015 deze zorg en ondersteuning; dichtbij de burger (in wijk of buurt), eenvoudiger (één regisseur per gezin) en slimmer georganiseerd.

Méér doen met minder geld, kan dat wel?

De gemeente moet dus méér doen met minder geld. Kan dat eigenlijk wel? Ja, dat kan, maar het vraagt om een andere manier van werken. Het uitgangspunt is: zo min mogelijk korten op de zorg en ondersteuning zelf, maar bezuinigen op de manier waarop die zorg is georganiseerd.

Zorg- en welzijnsinstellingen, inwoners, zorgverzekeraars en gemeenten gaan meer samenwerken om maatwerk en zorg van goede kwaliteit dicht bij huis mogelijk te maken.

Daarbij is van belang dat de burger zich bewust wordt van het feit dat het niet gaat om verworven rechten, maar om het uitgangspunt: wat kan ik zelf met mijn omgeving en waar heb ik hulp of ondersteuning bij nodig. We gaan doen 'wat nodig is': niet meer en niet minder.

Krijgt iedereen professionele zorg?

Nee. De aanspraak op zorg en ondersteuning wordt minder vanzelfsprekend. De gemeente gaat steeds na wat inwoners zelf of met hulp uit hun omgeving kunnen doen. Maar wie niet zonder professionele ondersteuning kan, krijgt die ook. Tijdelijk als het kan, permanent als het moet. Inwoners die nu gebruik maken van zorg kunnen het eerste jaar rekenen op continuering. Professionals krijgen meer ruimte om mensen te helpen zélf hun leven op de rit te krijgen. Meer dan nu zullen zij de regie en zeggenschap bij de mensen zelf laten en daarop aanvullen wat nodig is.

Hulp uit de omgeving of via sociale netwerken wordt belangrijker. 'Doen wat nodig is' betekent dat niet elke inwoner met een vergelijkbaar probleem ook dezelfde ondersteuning krijgt. Er zullen verschillen tussen mensen en gemeenten zijn. Wat mensen met hun netwerk zelf kunnen doen verschilt van persoon tot persoon en van gezin tot gezin. Zo verschilt ook wat zij ter ondersteuning aanvullend nodig hebben.

Werk en inkomen

Mensen met een bijstandsuitkering en gedeeltelijk arbeidsongeschikten vinden

vaak moeilijk werk. Toch is dat van groot belang, want werk is de sleutel tot meedoen in de samenleving en ook mensen met een arbeidsbeperking willen niet aan de zijlijn staan. Gemeenten willen uitgaan van wat mensen wèl kunnen. Voor mensen met een beperking is het belangrijk dat ook zij zich kunnen ontwikkelen in hun werk. Als het kan bij reguliere werkgevers, waar nodig met ondersteuning. Gaat dit niet dan bieden vrijwilligerswerk en een beschutte werkomgeving waardevolle alternatieven. De Participatiewet bevordert dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook mee kunnen doen in de samenleving.

Jeugdhulp

Het is belangrijk dat jongeren kunnen opgroeien zonder ernstige problemen, zodat ze hun school kunnen afmaken en een goede toekomst hebben. Wie wel problemen heeft, moet snel en efficiënt naar de juiste hulpverlening geleid worden. De gemeente is verantwoordelijk voor snelle en goede hulp voor kinderen. De gemeente kijkt in de nieuwe situatie niet alleen naar de kinderen, maar ook naar het hele gezin en de omgeving. Nu komt het voor dat verschillende zorg- en hulpverleningsinstanties en verschillende overheden zich bezighouden met één jongere of één gezin en daardoor langs elkaar heen werken. Dat leidt tot versnippering, soms schiet de hulp daardoor te kort, en teveel kinderen worden uit hun normale omgeving gehaald omdat zij daarin niet kunnen meedoen. Dat wordt anders. De gemeente krijgt de regie en moet goed samen werken met alle professionele partijen. Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor de preventieve zorg, alle vormen van jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. De ambitie is dat kinderen en jongeren beter in staat gesteld worden om binnen hun school, hun wijk mee te blijven doen. Gemeenten kunnen, op basis van de specifieke situatie van het kind maatwerk leveren en verbinding leggen tussen kinderopvang, school, zorg, werk en inkomen, sport en vrije tijd. Eén gezin, één plan is hierbij belangrijk. De veiligheid van kinderen staat daarbij voorop. Als er duidelijk zorgen zijn over de veiligheid van kinderen in een gezin en ouders niet mee willen of kunnen werken, dan schalen de professionals op, via drang naar dwang.

De hervorming van het Passend Onderwijs

Kinderen en jongeren met een beperking en/of met gedragsproblemen hebben recht op een passende onderwijsplek. Dat kan in het speciaal onderwijs, of met extra begeleiding op een gewone school. Vanaf 2014 komt er een nieuw stelsel voor passend onderwijs. Vanaf dat moment krijgt het *samenwerkingsverband*, waar elke lagere en middelbare school deel van uitmaakt, die taak. Ouders hoeven dus niet meer te shoppen om een passende onderwijsplek te vinden voor hun kind. Gemeenten gaan nauw samenwerken met het onderwijs om voor kinderen en jongeren die dat nodig hebben de zorg in en om de school op elkaar af te stemmen.

Maatschappelijke ondersteuning

Door de wet Langdurige Zorg (komt in de plaats van de AWBZ) en de uitbreiding van de Wet op de maatschappelijke ondersteuning, zal de zorg, opvang en

ondersteuning aan ouderen, chronisch zieken, gehandicapten en mensen die in een instelling verblijven vanaf 2015 anders georganiseerd worden. Bovendien zullen 'wonen' en 'zorg' van elkaar gescheiden worden. Mensen die in een beschutte omgeving of instelling wonen, zullen de kosten van het wonen zelf moeten betalen. Gemeenten worden verantwoordelijk voor het verlenen van opvang, ondersteuning en begeleiding aan zelfstandig wonende mensen in een kwetsbare positie. De maatschappelijke ondersteuning wordt zo georganiseerd en ingericht dat de zelfredzaamheid van deze mensen en hun sociale netwerk versterkt wordt. Indien deze mensen ook persoonlijke verzorging en verpleging nodig hebben dan is de zorgverzekeraar - in bijna alle gevallen - verantwoordelijk voor het organiseren van passende hulpverlening.

Hoe gaan we de veranderingen realiseren?

Gemeenten krijgen dus een belangrijke taak om het samenspel tussen alle betrokken partijen te organiseren. Gemeenten doen dan ook nadrukkelijk een beroep op de hulp, kennis en kunde van partners als huisartsen, zorgverleners, zorgverzekeraars, en brancheorganisaties als vakbonden, werkgevers- en patiënten- en cliëntenorganisaties. De sleutel van het succes van deze hele operatie ligt in de samenwerking tussen al deze partijen. Het werkt voor de burger alleen maar als alle betrokkenen bereid zijn om het samen te doen. Inmiddels zijn op lokaal en regionaal niveau al vele initiatieven ontplooid om deze samenwerking vorm te geven. Gemeenten zoeken actief de professionals en hun klanten op en samen gaan zij op zoek naar slimme en creatieve oplossingen.

Samenwerking: sociale netwerken & professionele netwerken

Gemeenten gaan de behoefte aan ondersteuning en zorg op een integrale manier bekijken. Zij organiseren korte lijnen. Op wijk- en buurtniveau moeten bewoners en professionals snel kunnen schakelen, zonder bureaucratische belemmeringen. Dat kan bijvoorbeeld via sociale wijkteams die mensen in staat stellen om zo veel mogelijk zelf de regie over hun leven te voeren. Doel is om problemen zo veel mogelijk in de eigen omgeving op te lossen met de cliënten en professionals. Maar de gemeenten zullen niet accepteren dat instellingsbelangen leidend zijn. Zij zoeken naar platte samenwerkingsvormen en zullen netwerkstructuren actief bevorderen.

De bedoeling is dat uit bovenstaande tekst specifieke kernboodschappen worden gehaald/ verbijzonderd worden, voor diverse doelgroepen (inwoners, cliënten, aanbieders, zorgverzekeraars, politici)..

Rode Draad

- de overheid gaat van "zorgen voor" naar "zorgen dat"

- we kunnen het sneller, slimmer en goedkoper
- professionele hulp is er altijd wanneer dat nodig is
- verwijzers naar hulp blijven bijv. huisarts of school
- we zijn positief en we zien kansen

Voorstel:

- Kennis te nemen van deze aanpak en uit te spreken of deze uw instemming kan hebben;
- De communicatielijn vast te stellen;
- Beide stukken ter informatie voor te leggen aan het AB

Besluit: